

Aan de gemeenteraad

Uw kenmerk:	Uw brief van:	Ons kenmerk	Behandeld door:	Telefoon	Bijlagen:
		0086152304	Jesse Bouma	(0512) 386 222	2

Onderwerp:
Beantwoording schriftelijke vragen over Bestrijden
Energiearmoede

Beetsterzwaag, 12 juni 2023
Verzonden op: 15 juni 2023

Geachte raad,

Op 18 mei 2023 ontvingen wij schriftelijke vragen van D66, Opsterlands Belang, GroenLinks, VVD, FNP en CDA, met daarbij nog een aantal aanvullende vragen van D66. De vragen hebben betrekking op het bestrijden van energiearmoede, naar aanleiding van de brief aan de raad van 25 april 2023.

In deze brief beantwoorden wij de vragen. De vragen zijn als bijlage 1 en 2 bij deze brief opgenomen.

Daarnaast heeft de fractie van D66 verzocht om agendering van de brief van 25 april 2023. De agendacommissie heeft ons verzocht om dit verzoek van D66 te betrekken in onze antwoorden. Dat doen we hieronder in onze antwoorden op de eerste drie vragen (1a, 1b en 2).

Vragen van D66, Opsterlands Belang, GroenLinks, VVD, FNP en CDA:

1. Uitvoering

- a. *Op welke wijze zijn de ingediende moties ten aanzien energiearmoede naar de organisatie doorgezet opdat de moties voortvarend kunnen worden uitgevoerd? En waar blijkt dat uit?*

In april 2022 heeft u de middelen beschikbaar gesteld om uitvoering te geven aan maatregelen om energiearmoede te bestrijden.

Dat gebeurde in een bijzondere context: er was voor het eerst sinds lange tijd weer oorlog in Europa. Mede daardoor stegen de energieprijzen tot ongekennde hoogte. Daarnaast stegen ook andere prijzen. Het Rijk reageerde daar onder andere op met het beschikbaar stellen van geld, via ons als gemeenten. Voor ons betekende dit dat we voor het eerst moesten gaan bedenken hoe we dat geld zo goed mogelijk konden inzetten voor het doel dat het Rijk aan de middelen had verbonden. In dit geval mogen we het geld niet direct als tegemoetkoming aan inwoners beschikbaar stellen; we moeten het gericht inzetten op maatregelen die leiden tot minder energieverbruik.

Onze eerste gedachten gingen uit naar een witgoedregeling (inwoners kunnen dan een bijdrage krijgen in de aanschaf van energiezuiniger witgoed) voor inwoners met een uitkering op grond van de Participatiewet. Belangrijk voordeel van deze aanpak was dat we die eenvoudig en snel zouden kunnen uitvoeren.

U heeft toen als gemeenteraad in mei 2022 uitgesproken meer te willen: uitbreiding van de doelgroep, andere inzet dan alleen voor witgoed en het betrekken van energiecoaches in de uitvoering.

Deze uitspraak betekende voor de uitvoering meer complexiteit. In de eerste plaats moest het beleid goed in een beleidsregel terechtkomen. Daarnaast moest er ook menskracht beschikbaar zijn om het feitelijk te kunnen uitvoeren. Een belangrijk voorbeeld is het inzetten van vrijwilligers als energiecoaches. Die zijn niet van de ene op de andere dag beschikbaar.

Vlak voor en na de zomer 2022 hebben we daarom verder gewerkt aan de voorbereidingen voor de uitvoering.

Op 26 september heeft u ons in een motie opgeroepen om inwoners te wijzen om de mogelijkheden om gebruik te maken van gratis adviezen van een deskundige.

We hebben u vervolgens op 11 oktober 2022 per brief geïnformeerd over ons uitvoeringsplan. Voor u als gemeenteraad was dat aanleiding om op 7 november opnieuw een motie aan te nemen. Daarbij deed u onder andere uitspraken over uitbreiding van de doelgroep naar inwoners met een inkomen tot 120% en 140% van de bijstandsnorm.

Met deze uitspraak moesten we opnieuw aan het werk om de voorbereidingen bij te sturen naar uw wensen.

Vorige maand heeft dat geleid tot het vaststellen van een subsidieregeling voor inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Deze maand verwachten we een besluit te kunnen nemen op uitbreiding van de doelgroep naar 140%.

De feitelijke uitvoering van de regeling (die we hebben uitbesteed) begint vóór de zomer.

Samengevat zien we het volgende. We kregen als gemeente een nieuwe opgave in een zeer bijzondere tijd. We hebben die opgave meteen opgepakt en naar beste kunnen proberen te vertalen in uitvoerbaar beleid. Dat bleek in de praktijk soms een stuk lastiger dan we hadden gehoopt. En we moesten ook enkele keren de voorbereidingen weer aanpassen aan nieuwe wensen vanuit de gemeenteraad.

- b. Als onderdelen van de moties lastig dan wel niet uitvoerbaar bleken, hoe en wanneer is de raad hiervan op de hoogte gesteld?*

Zie ook het antwoord op vraag 1a: in de gesprekken die we met uw raad gevoerd hebben, rond ons uitvoeringsplan en de ingediende moties, hebben we daarover met u van gedachten gewisseld.

- 2. Welke concrete verbeteringen ziet het college om een dergelijk lang traject tussen besluit en uitvoering te verkleinen?*

Zie ook het antwoord op vraag 1a. We hebben in dit traject veel nieuwe ervaringen opgedaan. Naar onze inschatting kunnen wij een vergelijkbare vraag nu dan ook sneller tot uitvoering brengen. Naar onze mening vraagt dat nu niet om specifieke maatregelen.

3. *Op 26 september heeft de raad het college verzocht om met inwoners, die een beroep doen op extra financiële ondersteuning als gevolg van hoge energiekosten, een gratis bezoek van een deskundige (energiecoach) proberen af te spreken om het energieverbruik te monitoren en zo mogelijk helpen om dit te verminderen.*

a. Hoeveel inwoners hebben beroep gedaan op extra financiële ondersteuning

In 2022 hebben wij aan 1447 huishoudens (met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm) binnen de gemeente Opsterland de energietoeslag als financiële ondersteuning bij de hoge energielasten toegekend. Aan deze doelgroep hebben wij ook de nabetaling van deze toeslag (van 500 euro) in maart uitbetaald. Daarnaast bieden wij via onze inkomensconsulenten en onze gemeentelijke budgetcoaches (beiden vanuit het Gebiedsteam) ondersteuning op maat aan inwoners die dit nodig hebben. Bijvoorbeeld door hun te ondersteunen met hun aanvraag voor het Landelijke Noodfonds Energie. Als er sprake is van energiearmoede die niet binnen deze bestaande regelingen kan worden opgelost, bieden we financieel maatwerk vanuit het Calamiteitenfonds van de gemeente. Zo voorkomen we dat inwoners de dupe worden van de hoge energieprijzen.

b. In ongeveer hoeveel van deze gevallen heeft de gemeente een deskundige (energiecoach) aangeboden om het energieverbruik te monitoren en te verminderen.

Het aantal energiecoach-gesprekken worden niet bijgehouden. Via onze reguliere communicatiekanalen plaatsen wij regelmatig berichten over de hulp van energiecoaches. (bijvoorbeeld in de Sa! van 14 december 2022). In het afgelopen jaar zijn ca. 30 energiecoaches opgeleid. Op dit moment wordt er nog een nieuwe groep energiecoaches opgeleid. Via onze website kunnen inwoners contact opnemen met een energiecoach om een bezoek aan huis in te plannen.

Tijdens de uitvoering van de RREW-regeling in 2022 zijn huurders in een brief op de hulp van energiecoaches gewezen. Op de energiemarkten in het laatste kwartaal van 2022 waren energiecoaches aanwezig om vragen te beantwoorden en afspraken in te plannen.

c. Hoeveel inwoners hebben gebruik gemaakt van dit aanbod?

De bezoeken van de vrijwillige energiecoaches worden niet geregistreerd.

4. *FIXteams*

- a. 22 november 2022 hebben wethouders De Vries en Durksz op initiatief van voormalig raadslid Elske Beintema een informatieve bijeenkomst gehad met FIXBrigade Nederland. Op welke gronden is besloten om geen gebruik te maken van de (gratis) hulp in de vorm van middelen, opleiding en organisatie van FIXTeams?*

Na het gesprek hebben wij onderzocht welke partijen geschikt zouden zijn om FIXTeams bij onder te brengen. Een noodzakelijke voorwaarde hiervoor is dat er voldoende lokale partijen zijn die het concept van het FIXTeam kunnen uitvoeren. Gezien het specifieke karakter van onze gemeente, hebben we hier geen geschikte partij voor kunnen vinden. In de praktijk blijkt het concept van de FIXTeams vooral geschikt te zijn voor de grote steden. Daar zijn namelijk veel partijen actief waarmee een FIXTeam kan worden geformeerd. We hebben daarom prioriteit gegeven aan het opleiden en ondersteunen van (nieuwe) vrijwillige energiecoaches.

- b. Heeft de gemeente gepoogd samen te werken met andere OWO-gemeenten en de Mienskip om te onderzoeken hoe FIXbrigades of iets vergelijkbaars zo snel mogelijk opgezet en ingezet kunnen worden? Zo ja, waar blijkt dat uit?*

Nee, dit hebben wij niet gedaan. Bij de uitwerking van het OWO-energiebureau (onderdeel van het uitvoeringsprogramma warmtetransitie) wordt het opzetten, coördineren en ondersteunen van iets vergelijkbaars als een FIXbrigade, als aanvulling op/doorontwikkeling van de in de OWO-gemeenten actieve (vrijwillige) energiecoaches, onderzocht.

- 5. Wanneer wordt de 120-140% groep betrokken in de regeling? Wat is de uiteindelijke inspanning van het onderzoek naar deze doelgroep geweest?*

Door een externe partij is onderzocht hoe groot de verschillende inkomensgroepen in Opsterland zijn. Hierdoor weten we dat +/- 1950 huishoudens in Opsterland een inkomen hebben tot 140% van het sociaal minimum. Bij de huidige subsidieregeling (tot 120%) houden we rekening met 1450 huishoudens.

Wij zijn, zoals we hiervoor al aangaven, voornemens de doelgroep in de subsidieregeling voor het zomerreces aan te passen, zodat alle huishoudens tot 140% een aanvraag kunnen indienen. Recent hebben we het bericht gekregen (nog onder voorbehoud) dat we na de zomer extra middelen voor de aanpak energiearmoede (ca. € 250.000,-) ontvangen van het Rijk. Met deze middelen kunnen we het subsidieplafond verhogen, zodat er meer aanvragen toegekend kunnen worden. Hiervoor monitoren we het aantal aanvragen die binnen komen. Het is uw bevoegdheid als gemeenteraad om deze middelen beschikbaar te stellen. We komen daarom met een voorstel naar uw raad, we kunnen nog geen tijdsplan hiervoor aangeven.

Voor het verbreden van de regeling naar 140% van het sociaal minimum, moet voor alle huishoudens van 120% tot 140% én de huishoudens tot 120% die in 2022 geen eenmalige energietoeslag hebben ontvangen, een inkomenstoets worden gedaan. Voor deze toets moet capaciteit worden ingehuurd. De kosten hiervoor zullen uit het subsidiebudget betaald moeten worden.

Aanvullende vragen D66:

- 1. Heeft de gemeente een kosten-batenanalyse gemaakt van de in aankondiging en de beschikking Middelen Energiearmoede genoemde maatregelen alvorens de subsidieregeling is opgesteld? Zo ja, wat was op hoofdlijnen uitkomst van deze analyse?*

Nee, wij hebben geen kosten-batenanalyse gemaakt. Het uitgangspunt was om de uitvoeringskosten zo laag mogelijk te houden om zoveel mogelijk van de beschikbare middelen bij de doelgroep terecht te laten komen. De meest efficiënte maatregel is afhankelijk van de specifieke situatie van een huishouden. Met behulp van tips van de energiecoach kan de meest effectieve maatregel worden getroffen. De aan te schaffen producten zijn afgeleid van een productenlijst opgesteld door Milieu Centraal.

- 2. Worden, en zo ja hoe, de aanvragers geïnformeerd over de meest effectieve en efficiënte inzet van de aan te vragen subsidie?*

Aanvragers worden nadrukkelijk gewezen op de mogelijkheid om een gesprek met een energiecoach aan te vragen als zij niet weten welke maatregel het meest effectief is in hun specifieke situatie.

3. *In uw informerende brief d.d. 25 april 2023 schrijft u dat u samenwerkt met lokale energiewerkgroepen en de energiecoaches.*

a. *Welke lokale energiewerkgroepen betreffen dit?*

De doelgroep wordt met een communicatiecampagne op de regeling geattendeerd. Alle energiecorporaties, energiewerkgroepen en de energiecoaches in onze gemeente worden betrokken bij het bekendmaken en verspreiden van de communicatie.

b. *Hoe zijn deze lokale energiewerkgroepen en energiecoaches betrokken bij de totstandkoming van de subsidieregeling en de uitvoering ervan?*

De energiecoaches zijn betrokken bij de uitvoering van de subsidieregeling, niet bij de totstandkoming van de subsidieregeling. De energiecoaches hebben feedback kunnen geven op de uitvoering van de regeling. Een deel van de energiecoaches vertegenwoordigen/zijn onderdeel van de verschillende energiewerkgroepen in onze dorpen. De feedback is meegenomen in het definitief maken van de aanpak en de benadering van de doelgroep. Bij het communiceren van de subsidieregeling worden onder andere energiecorporaties en energiewerkgroepen betrokken.

c. *Wanneer zijn de lokale energiewerkgroepen en energiecoaches voor het eerst benaderd in de traject?*

De energiecoaches zijn in maart 2023 uitgenodigd om mee te denken in de uitvoering van de subsidieregeling. In april en mei zijn hier verschillende bijeenkomsten voor georganiseerd.

d. *Indien de Gemeente om advies gevraagd heeft aan de lokale energiewerkgroepen en de energiecoaches- wat luidde het advies van de energiewerkgroepen en energiecoaches en hoe is dit meegenomen in de subsidieregeling?*

De energiewerkgroepen en energiecoaches zijn niet betrokken geweest bij het opstellen van de subsidieregeling. Zij zijn wel betrokken geweest bij de uitwerking van de daadwerkelijke uitvoering van de subsidieregeling, zoals bij vraag 3b aangegeven.

4. *In de informerende brief d.d. 10 december 2021 van het Min. BZK staat dat het voor de hand ligt samenwerking op te zoeken met woningcorporaties – omdat 75% van de huishoudens die te maken heeft met energiearmoede in een corporatiewoning woont. Heeft, en zo ja wanneer, de gemeente overlegd met de woningcorporaties en wat was de uitkomst van deze overleggen en hoe zijn deze meegenomen in de subsidieregeling?*

Vanuit de provincie wordt een 5 wekelijks 'Community of Practice Energiearmoede' georganiseerd. Hierbij zijn ook de woningcorporaties betrokken. De maatregelen die bewoners van een corporatiewoning zelf kunnen nemen zijn beperkt. Zo mag er niks worden gewijzigd aan nagelvaste onderdelen van de woning en dient de bewoner rekening te houden met specifieke regels van de woningcorporatie als het gaat om het bevestigen van materialen. Veel van de 'kleine' energiebesparende maatregelen, zoals ledlampen, radiatorventilatoren en tochtwering kan de inwoner zelf aanbrengen. Daarnaast is het vervangen van oud en onzuinig witgoed één van de mogelijkheden.

5. *In de informerende brief d.d. 10 december 2021 van het Min. BZK staat benoemd dat de middelen te combineren zijn met bestaande activiteiten en middelen binnen de gemeente. Waarom heeft het college ervoor gekozen dit niet te doen?*

De regeling sluit aan op vorige regelingen, zoals de RRE en de RREW. De gemeente Opsterland heeft geen extra middelen gereserveerd voor het bestrijden van Energiearmoede.

6. *Ten aanzien van de uitvoeringskosten van het Duurzaam bouwloket*
- Is een vast bedrag afgesproken of betreffen dit flexibele uitvoeringskosten?*
  - Hoe hoog zijn deze kosten (ingeschat)*

Wat rechtvaardigt deze uitvoeringskosten volgens het College?

De kosten voor de uitvoering zijn geschat op € 40.000,-. Dit zijn deels vaste kosten en deels variabele kosten. Het platform dat Duurzaam Bouwloket aanbiedt sluit aan op de regeling. Omdat de diensten van Duurzaam Bouwloket door meerdere gemeente worden afgenomen, zijn de ontwikkel- en implementatiekosten per gemeente relatief laag. Daarnaast biedt Duurzaam Bouwloket ondersteuning aan inwoners tijdens de uitvoering en zorgen zij voor de administratie en verantwoording van de besteding van de middelen.

Wij gaan ervan uit dat wij hiermee de schriftelijke vragen over 'Bestrijden Energiearmoede' voldoende hebben beantwoord.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris,

Sandra van 't Hooge

de burgemeester

Lex Roolvink